

Esite tekstarilla

Pitäisi tehdä esite tai mainos. Tekstin olet jo kirjoittanut, ja sinulla on muutama kuvakin. Mutta miten esitteestä saisi paremman näköisen?

Jutun lähtökohtana on tekstinkäsittelyohjelmalla tehty A5-kokoinen esite, jossa on paljon hiottavaa. Sen ulkoasu ja luettavuus paranevat, kun muistetaan kolme nyrkkisääntöä.

Vaikka tässä keskitytään pienen esitteen tekemiseen, samat periaatteet pätevät myös muiden julkaisujen kohdalla. Ohjeita voit hyödyntää yhtä hyvin lehden taittamisessa, internetsivuilla tai PowerPoint-esityksissä.

> Tasaus antaa tukea

Esite on sekavan olinen, koska silmä ei löydä siitä yhtään kiinnepistettä. Osa tekstistä on tasattu keskelle, osa vasemmalle, osa oikealle.

Usein on paras tasata kaikki johdonmukaisesti vasemmalle. Asettele otsikot, leipäteksti ja kuvat sivulle niin, että niiden vasen reuna on aina samalla kohdalla.

Johdonmukainen tasaus muodostaa sivun vasempaan laitaan vahvan, suoran reunan, jossa silmä voi levätä. Esitteeseen tutustuminen on mukavampaa, kun etenenemissuunta on selvä eikä katseen tarvitse pomppia paikasta toiseen. Yhtenäinen reuna antaa

tunteen, että kuvat ja teksti kuuluvat samaan kokonaisuuteen.

Otsikoiden keskittäminen on turvallisen tuntuinen ja siksi myös yleinen ratkaisu. Keskitetyt otsikot antavat dokumentille muodollisen ja virallisen vaikutelman. Jos et pyri tähän, älä keskitä otsikoita vaan tasaa ne vasemmalle.

Toinen vaihtoehto on tekstin molempien reunojen tasaaminen. Silloin on viisasta mitoitaa myös kuva täsmälleen saman levyiseksi kuin tekstipalsta. Jos molemmat reunat tasataan, on syytä tavuttaa teksti, tai muuten sanojen väliin jää ikäviä aukkoja. Suomen kielen pitkät sanat pahentavat ongelmaa.

Tasausreunoja voi olla useampiakin kuin yksi. Pidä kuitenkin huolta siitä, että jokaisella tekstinpätkällä tai kuvalla on yhteinen tasaus jonkin toisen elementin kanssa.

> Yhteen kuuluvat lähemmäksi

Esitteellä on nyt vahva vasen reuna. Selkeys ja houkuttelevuus paranevat edelleen, kun otsikot, tekstikappaleet ja kuva ryhmitellään selkeiksi kokonaisuuksiksi.

Ihminen olettaa vaistonvaraisesti, että toisiaan lähellä olevilla asioilla on jokin yhteys. Sama pätee niin luonnossa kuin paperilla, ja sitä kannattaa hyödyntää myös esitteessä. Tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet ovat myös esteettisesti houkuttelevia.

Vaistonvarainen tulkinta joutaa esitteen lukijaa toistaiseksi harhaan monessa kohdassa. Ensi vilkaisulla lukija ei tiedä, liit-

tykö tekstinpätkä "Järjestämme teille yllätyksiä, jotka jäävät mieleen!" kuvaan vai pääotsikkoon. Sen on tarkoitus olla kuvateksti. Kun teksti siirretään lähemmäs kuvaa ja lisätään etäisyyttä pääotsikkoon, tulee kuvasta ja kuvatekstistä kokonaisuus.

Otsikoiden tulisi olla lähempänä niiden alla olevaa tekstiä, koska ne liittyvät siihen. Jätä enemmän tilaa otsikoiden yläpuolelle.

Alkuperäisessä esitteessä yh-

teystietojen poikkeava tasaus oikealle erotti ne omaksi kokonaisuudekseen. Nyt kun teksti on tasattu vasemmalle, kannattaa yhteystietojen yläpuolelle jättää suurehko väli.

Näin esite on jaettu johdonmukaisesti kokonaisuuksiin: kuva ja kuvateksti, kolme leipätekstikapaleetta ja yhteystiedot.

> Kontrasti jäsentää

Vielä on joitakin ongelmia. Alaot-

Tälle pitäisi tehdä jotain...

Järjestämme teille yllätyksiä, jotka jäävät mieleen!

SEIKKAILURETKET OY

Toteutamme yrityksille ja yhdistyksille rentouttavia päivivi luonnon helmassa. Jätit kaikki meidän huoleksemme. Tarjoamme mukavan mökkimajoituksen ja saunan erämaajärven rannalla.

Seikkailuloma

Seikkailuloma nostattaa ryhmähenkeä. Järjestämme pelejä, yllätyksiä ja sykähdyttäviä luentoohjelmia. Kysy edullisia hintoja ja esitä erityisiveesi.

Gourmet-loma

Ensimmäinen rentouttava sauna. Saunan jälkeen kokkimme loititit teille viiden ruokalajin aterian metsän keskellä!

Yhteystiedot:

Jaana Wakonen
09-555 555
jaana@seikkailuretket.com

sikot eivät erotu riittävän hyvin leipätekstistä. Tekstimassa on tasan harmaata, tylsän näköistä.

Ongelmana on tehokkaiden vastakohtien puuttuminen. Kontrastilla on kaksi tehtävää. Ensinnäkin se herättää mielenkiintoa ja saa lukijan tarttumaan tekstiin, toiseksi se laittaa esitteen sisällön tärkeysjärjestykseen. Hierarkia auttaa lukijaa saamaan kokonaiskuvan esitteen sisällöstä.

On monta tapaa luoda kontrastia eri tekstityyppien välillä. Yksi keino on vaihdella tekstin kokoa. Alkuperäisessä esitteessä pääotsikko erottuu selvästi tärkeimmäksi elementiksi.

Esitteen pääotsikko on myös kirjoitettu pelkästään isoilla kirjaimilla. Isojen kirjaimien käyttäminen lisää kyllä kontrastia, mutta se aiheuttaa myös ongelmia. Kirjaimet ovat kaikki yhtä korkeita, mikä hidastaa niiden tunnistamista ja tekstin lukemista. Isoilla kirjaimilla kirjoittamista kannattaa siksi välttää. Pienillä kirjaimilla voit käyttää selvästi isompaa fonttikokoa, ilman että otsikko vie enemmän tilaa.

Vältä liian pitkiä rivejä

ESITTEEN TEKSTIRIVIT eivät saa olla liian pitkiä. Esimerkiksi Wordin vakioasetteluilla riveistä tulee liian pitkiä. Yhdellä rivillä ei saisi olla enempää kuin 75 merkkiä, välilyönnit mukaan lukien. Luettavuustutkimuksissa on todettu, että tätä pidemmät rivit hidastavat tekstin ymmärtämistä.

Osaratkaisu pulmaan on leveämmän fontin valitseminen. Times New Roman on hyvin kapea fontti, joka on alun perin suunniteltu kapeisiin sanomalehtipalstoihin. Sen sijaan kannattaa valita joku leveämpi antiikvafontti, kuten Palatino.

Fonttikoon kasvattaminen lyhentäisi rivejä, mutta se ei

välttämättä ole hyvä ratkaisu. Hyvä käytännön yläraja leipätekstin fonttikoolle on 12 pistettä.

Jos rivin pituutta ei ole mahdollista lyhentää, voi keilla rivivälillä kasvattamista. Se estää katsetta eksymästä pitkällä paluureitillä seuraavan rivin alkuun. ■

Jos kaksi elementtiä eivät ole täsmälleen samanlaisia, tee niistä selvästi erilaisia. Muuten ero vain hämää lukijan silmää ja aivoja. Liian pienet erot eivät näytä tyylikkäältä, vaan vahingolta.

Jos luot kontrastia, ole rohkea! Pääotsikon fonttikoon voi hyvin nostaa kuudestatoista kahteenkymmeneen pisteeseen.

Vielä tärkeämpää on tehdä jotakin alaotsikoille. Esitteessä alaotsikoiden fonttikoko on 13 ja lei-

pätekstin 11 pistettä. Ero ei ole tarpeeksi suuri. Pieni kokoero vain häiritsee ja näyttää ikävältä.

Usein kannattaa maksimoida kontrasti käyttämällä paria eri keinoa rinnakkain. Otsikot voi lihavoida ja niiden fontin voi muuttaa toisenlaiseksi. Yhdessä pienen kokoeron kanssa nämä muutokset ovat riittävät.

> Varo turhaa kirjavuutta

Jos käytät sivulla kahta erilaista

fonttia, niiden on syytä olla selvästi erilaisia. Muussa tapauksessa niiden välillä on konflikti, ei kontrasti. Käytä esitteessä enintään kahta fonttiperhettä, joista toinen on päätteellinen (serif, antiikva), toinen päätteetön (sans serif, groteski). Usein leipätekstissä käytetään päätteellistä fonttia ja otsikoissa päätteetöntä.

Esimerkkiesitteen leipätekstin Times New Roman on päätteellinen. Voit vaihtaa otsikoiden fontin vaikkapa Tahomaan, joka on päätteetön. Toinen windowsin mukana tuleva päätteetön ja aina saatavilla oleva fontti on Arial. Se on joidenkin mielestä jo liiankin kulunut.

Yleensä kannattaa sivuuttaa liian erikoiset fontit ja valita sellainen, joka ei vedä huomiota itseensä. Sivuntaiton ammattilaiset arvostavat "näkyttömiä" fontteja, joilla on vain hiukkasen omaa persoonallisuutta.

Voit luoda kontrastia myös esimerkiksi kursivoinnilla tai väreillä. Jos korostat leipätekstin sanoja, käytä joka kerta samaa korostustapaa.

> Matkimalla oppii

Paras tapa oppia tekemään paremman näköisiä esitteitä, tai mitä tahansa julkaisuja, on matkiminen.

Erinomainen kirja sivuntaitamisen alkeiden opetteluun, saatavilla tosin vain englanniksi, on Robin Williamsin Design for Non-Designers. Kirjaa on käytetty juttun lähteenä. ■

Nyt esite on selkeämpi

Järjestämme teille yllätyksiä, jotka jäävät mieleen!

Seikkailuretket Oy

Toteutamme yrityksille ja yhdistyksille rentouttavia päiviä luonnon helmassa. Jätämme kaikki meidän huoleksemme. Tarjoamme mukavan mökkimajoituksen ja saunan erämaajärven rannalla.

Seikkailuloma

Seikkailuloma nostattaa ryhmähenkkeä. Järjestämme pelejä, yllätyksiä ja sykähdyttävää luontohetkeä. Kysy edullisia hintoja ja esitä erityistoiveesi.

Gourmet-loma

Ensimmäinen rentouttava sauna. Saunan jälkeen kokkimme loitit teille viiden ruokalajin aterian metsän keskellä!

Yhteystiedot

Jaana Wäkönen
09-555 555
jaana@seikkailuretket.com

Kuvan ja tekstien tasaaminen vasempaan reunaan selkeyttää esitteen ilmettä.

Kuvateksti lähemmäksi kuvaa, jotta kuvasta ja kuvatekstistä tulee yksi kokonaisuus. Kuvatekstin fontti on muutettu. Se on samasta fonttiperheestä kuin otsikotkin.

Otsikot lähemmäksi niiden alla olevaa tekstiä

Otsikot ja alaotsikot erottuvat nyt selvästi. Niiden fontti on muutettu selvästi erilaiseksi kuin leipätekstin ja niiden kokoa on kasvatettu.

Yhteystiedot on nyt oma selkeä kokonaisuutensa.